

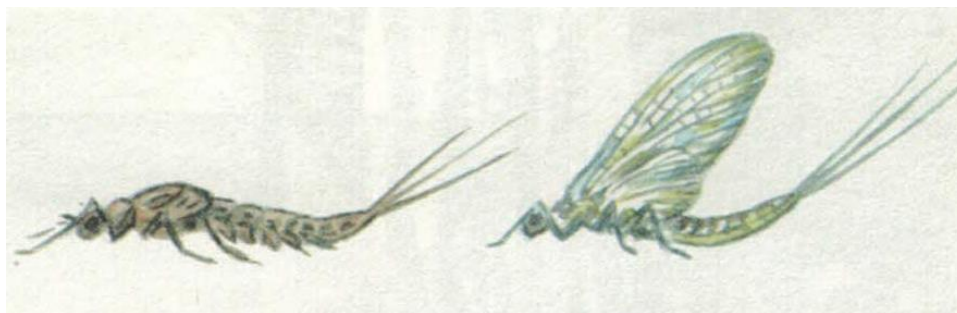
Det livfulde vandløb

I Danmarks næringsrige vandløb har et rigt og varieret liv udviklet sig. Insekter, krebsdyr og fisk er specialister i at leve under bestemte betingelser. I uregulerede vandløb findes mange små, afgrænsede levesteder - nicher - som dyrene har tilpasset sig. Det kan være på sten i hurtigt strømmende vand, eller i mudrede, dybe huller.

Vandinsekterne tilbringer deres ungdom i vandet. Når de bliver voksne og kønsmodne, får de vinger og forlader vandløbet, hvorefter de parrer sig. Herefter vender de tilbage til vandløbet, hvor de lægger deres æg. I det sene forår er mange af insekterne store og næsten færdigudviklede. På denne årstid er de nemme at fange og studere. Tre store grupper af vandinsekter er især vigtige fødedyr for fiskene og fuglene:

Døgnfluer

Døgnfluernes navn er lidt misvisende, fordi de alle lever mellem et halvt og indtil to år nede i vandet. Livet som voksent luftinsekt er derimod meget kort, og varer kun fra nogle få timer op til to-tre uger. Den unge døgnflue - nymfen - kendes især på en langstrakt krop. På hver side af bagkroppen sidder bladformede, trevlede eller buskede gæller og bagpå tre haletråde.

Vårfluer

Vårfluerne er en stor gruppe af vandinsekter - omkring 170 arter i Danmark. De ser forskellige ud, men næsten alle „bor i eget hus". Den unge vårflue - larven - bygger et hus af sten eller planterester rundt omkring sig for at beskytte sin bløde bagkrop.

Vårfluernes forvandling fra larve til voksent insekt er lidt anderledes end hos døgnfluerne og slørvingerne. Vårfluerne skal først gennem et puppestadie præcist som sommerfuglene. Det foregår nede i vandet, hvor alle vårfluer bygger et puppehus, som de fæstner til en sten, en gren eller måske en vandplante. Når vårfluen er færdigudviklet, gnaver den sig ud af puppehuset og svømmer ind til land, hvor den bliver til et voksent insekt. De voksne vårfluer kan være svære at finde, fordi de er mest aktive om natten.

Slørvinger

Slørvingens nymfer ligner døgnfluens en del, men den har ikke gæller på bagkroppens sider og kun to haletråde. Slørvingenymfen lever også et til to år i vandet, og når den skal forvandles til voksent insekt, kravler den op til overfladen på en stor sten eller måske en gren. Her sidder den bedre skjult og kan i ro og mag foretage forvandlingen. Som hos døgnfluerne er det voksne liv kort for slørvingerne.

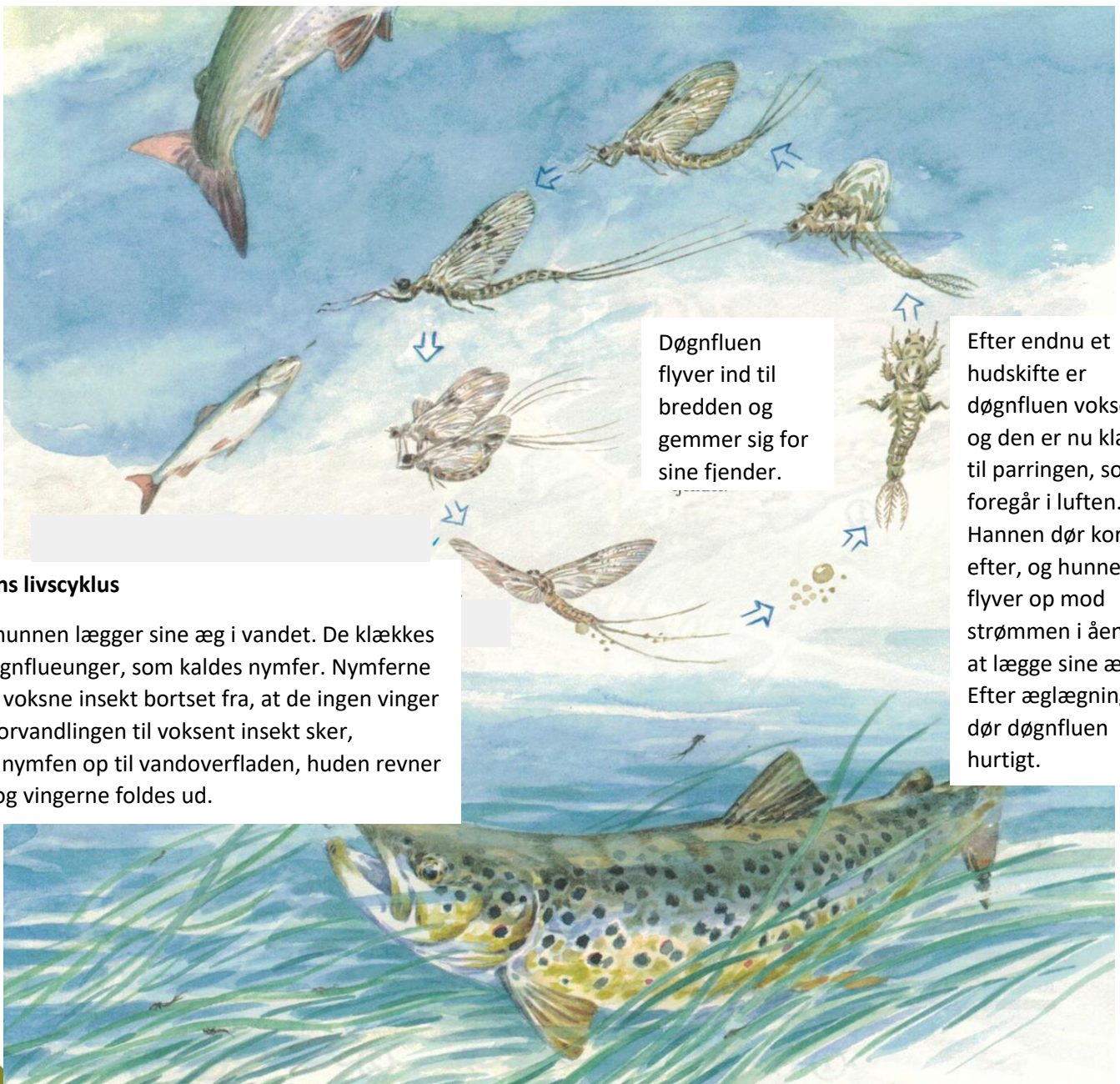

Ferskvandstanglopper

Et andet vigtigt vandløbsdyr er ferskvandstangloppen, som ikke er et insekt, men et krebsdyr ligesom rejer og krabber. Tangloppen lever hele sit liv i vandet, og er derfor det måske vigtigste fødebyr for fiskene. Tanglopperne kan kendes på en lidt krum og sammentrykt krop med mange ben. Tanglopperne svømmer altid rundt på siden og er næsten altid i bevægelse.

Døgnfluens livscyklus

Døgnfluehunner lægger sine æg i vandet. De klækkes til små døgnflueunger, som kaldes nymfer. Nymferne ligner det voksne insekt bortset fra, at de ingen vinger har. Når forvandlingen til voksent insekt sker, svømmer nymfen op til vandoverfladen, huden revner i ryggen, og vingerne foldes ud.

Døgnfluen flyver ind til bredden og gemmer sig for sine fjender.

Efter endnu et hudskifte er døgnfluen voksen, og den er nu klar til parringen, som foregår i luften. Hannen dør kort efter, og hunnen flyver op mod strømmen i åen for at lægge sine æg. Efter æglægningen dør døgnfluen hurtigt.

